

Henrik Wickström r ym.

Kirjallinen kysymys ruotsin kielellä tapahtuvasta kotoutumisesta Suomeen

Eduskunnan puhemiehelle

Vuoden 2025 alusta voimaan tulleen uuden kotoutumisen edistämisestä annetun lain myötä päävastuu kotoutumisesta siirrettiin kunnille. Kunnat myös vastaavat työnhakijoiden palveluista yhteistyössä työllisyysalueiden kanssa. Hallitusohjelman mukaan 5—10 prosenttia maahanmuuttajista kotoutetaan ruotsin kielellä. Kansalliskielistrategian mukaan ruotsin kielellä kotoutettavien maahanmuuttajien määrän tulisi vastata vähintäänkin ruotsinkielisten suhteellista osuutta väestöstä. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on tehtävä suunnitelmallista työtä, koska vain murto-osa maahanmuuttajista kotoutetaan ruotsiksi.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) mukaan maahanmuuttajalla on oikeus valita kotoutumiskielekseen joko ruotsin tai suomen kieli. Edelleenkin iso haaste on se, että viranomaiset eivät kerro maahanmuuttajille heidän oikeudestaan kotoutumiseen ruotsin kielellä. Viranomaiset ja virkamiehet eivät tiedä tarpeeksi oikeudesta kotoutumiseen ruotsin kielellä ja ruotsinkielisestä kotoutumispolusta. Tämän takia monet kaksikieliset kunnat edelleenkin kotouttavat maahanmuuttajia vain suomeksi, vaikka maahanmuuttaja itse joissain tapauksissa olisi halunnut kotoutumiskielekseen ruotsin.

Vapaa sivistystyö ja kolmas sektori ovat keskeisiä toimijoita ruotsinkielisen kotouttamisen kannalta. Suurin osa ruotsiksi kotoutuvista maahanmuuttajista kotoutetaan vapaan sivistystyön puitteissa tapahtuvien omaehtoisten opintojen kautta. Kotoutumispalvelujen uudistamisen työryhmän laatiman mallin mukaan kotoutumiskoulutuksen rahoitus kohdennetaan kokonaisuudessaan kunnille valtionosuuksien kautta. Huolena on vapaan sivistystyön koulutustehtävän katoaminen ja se, että kotoutumiskoulutuksille ei enää jatkossa olisi korvamerkittyä rahoitusta (laki vapaasta sivistystyöstä 632/1998). Huolta aiheuttaa myös se, jos nuoret oppivelvollisuuden piirissä olevat maahanmuuttajat eivät enää voi osallistua kotoutumiskoulukseen kansanopistoissa (oppivelvollisuuslaki 1214/2020). Ruotsinkielinen kotoutumiskoulutus on Etelä-Suomessa ollut verkkokoulutusta. Pelkän verkossa järjestettävän kotoutumiskoulutuksen tarjoaminen niille maahanmuuttajille, jotka haluavat kotoutumisensa tapahtuvan ruotsiksi, ei ole yhdenvertainen ratkaisu eikä se sovellu kaikille maahanmuuttajille.

Kolmas sektori tarjoaa muun muassa ohjausta, neuvontaa ja tietoa, ja se voi myös vastata monikielisestä yhteiskuntaorientaatiosta. Kolmannen sektorin rooli kotoutumisessa kasvaa jatkossa, kuten eduskunta on kotoutumisen edistämisestä annetun lain 10 §:ssä säätänyt.

Kirjallinen kysymys KK 74/2025 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus seuraa kotoutumisen edistämisestä annetun lain noudattamista sen osalta, että maahanmuuttajat saavat valita kotoutumiskielekseen ruotsin tai suomen kielen,

miten hallitus takaa yhdenvertaiset mahdollisuudet kotoutumiskoulutukseen osallistumiseen ruotsiksi, jos ruotsin kielellä tapahtuvan kotoutumisen keskeisen toimijan eli vapaan sivistystyön rahoitus päättyy, ja

miten hallitus varmistaa sen, että myös kunnat ja työllisyyspalvelut pyrkivät saavuttamaan hallitusohjelman tavoitteen siitä, että 5—10 prosenttia maahanmuuttajista kotoutuisi ruotsin kielellä?

Helsingissä 18.3.2025

Henrik Wickström r
Maaret Castrén kok
Johan Kvarnström sd